

Τὸ Μυστήριον τῆς Ἄρπαγῆς

*Ἡ θεωτικὴ ἐμπειρία τῆς «ἄρπαγῆς»
τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ἕως τρίτου οὐρανοῦ»,
δηλαδὴ «εἰς τὸν Παράδεισον»*

(Β' Κορινθ. ιβ' 2-4)



Περιεχόμενα

- Προσευχή.
- ◆ Προοίμιον.
- Α.** Ἡ «ἀποκάλυψις» τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.
- Β.** Τὰ εἶδη τῶν «οὐρανῶν».
- Γ.** Ἡ «πολυχώρητος» Οἰκία τοῦ Πατρός.
- Δ.** Ἡ «ἀσύγκριτος» δόξα τῆς Θεομήτορος.
- Ε.** Ἡ κατάληψις τῶν «θειοτέρων».

Προσευχὴ

«**Τ**ριὰς ὑπερούσιε, καὶ ὑπέρθεε, καὶ ὑπεράγαθε, τῆς Χριστιανῶν ἔφορε θεοσοφίας, ἴθυνον ἡμᾶς ἐπὶ τὴν τῶν μυστικῶν λογίων ὑπεράγνωστον, καὶ ὑπερφαῖ καὶ ἀκροτάτην κορυφήν, ἔνθα τὰ ἀπλᾶ, καὶ ἀπόλυτα, καὶ ἄτρεπτα τῆς θεολογίας μυστήρια, κατὰ τὸν ὑπέρφωτον ἐκκαλύπτεται τῆς κρυφιομύστου σιγῆς γνόφον, ἐν τῷ σκοτεινοτάτῳ τὸ ὑπερφανέστατον ὑπερλάμποντα, καὶ ἐν τῷ πάμπαν ἀναφεῖ καὶ ἀοράτῳ τῶν ὑπερκάλων ἀγλαῖων ὑπερπληροῦντα τοὺς ἀνομμάτους νόας»...

*(Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου,
PG τ. 3, σελ. 997 AB,
Περὶ Μυστικῆς Θεολογίας, Κεφαλ. Α')*



Β'. Τὰ εἶδη τῶν «οὐρανῶν»



1. Γεννᾶται ὁμως τὸ ἐξῆς ἐρώτημα: ἐφ' ὅσον ἡ Ἁγία Γραφή μνημονεύει συχνὰ περισσότερούς οὐρανοὺς, ἄρα γε ποιός ἦταν αὐτὸς ὁ «οὐρανός», στὸν ὁποῖο μεταφέρθηκε αἰφνιδίως ὑπὸ τῆς θείας Χάριτος ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος; Μήπως ἦταν ὁ φυσικὸς καὶ αἰσθητὸς, δηλαδὴ ὁ κτιστὸς

οὐρανός¹, ὁ ἀέρας² ἢ ὁ ἔναστρος οὐρανός, τὸ στερέωμα³; Μήπως ἦταν ὁ νοερὸς οὐρανός, ὅπου διαμένουν οἱ ἀσώματες ἀγγελικὲς Δυνάμεις; Μήπως ἦταν ὁ «Παράδεισος τοῦ Θεοῦ» μας, δηλαδὴ ἡ κατοικία τῶν Δικαίων καὶ σεσωσμένων, ὅπου τρώγουν «ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς»⁴; ἢ, τέλος, μήπως ἦταν, ὑπὸ τὴν γενικὴ ἔννοια, ἡ διαμονὴ τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὁ «θρόνος» ὁ «ὑψηλὸς καὶ ἐπηρμένος» καὶ ἡ Βασιλεία Του;

2. Πρωτίστως, εἶναι πολὺ καλὸ νὰ γνωρίζουμε, ὅτι στὴν Ἄνατολή καὶ στὴν λαϊκὴ θεολογία τῶν Ἰουδαίων ὑπῆρχε διαδεδομένη ἡ κοσμολογικὴ ἀντίληψις περὶ πολλῶν ἀλλεπαλλήλων «οὐρανῶν».

Στὴν Καινὴ Διαθήκη ὑπάρχουν ἀναφορές, οἱ ὁποῖες πιθανῶς αἰνίττονται τοὺς ἐπτὰ ἢ τοὺς τρεῖς «οὐρανοὺς» τῶν Ἰουδαίων⁶.

3. Σὲ ἰουδαϊκὰ κείμενα, τὰ ὁποῖα ὁμως δὲν ἀνήκουν στὸν Κανόνα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης («Ἀποκαλύψεις» καὶ ραββινικὴ παράδοσις), ἐπικρατεῖ ἡ ἀντίληψις ὅτι ὑπάρχουν περισσότερα στρώματα «οὐρανῶν» ὑπεράνω τῆς γῆς.

Ἔτσι, γίνεται λόγος γιὰ τρεῖς «οὐρανοὺς»⁷, γιὰ πέντε «οὐρανοὺς»⁸, γιὰ ἑπτὰ «οὐρανοὺς»⁹ καὶ γιὰ ἓναν «οὐρανό»¹⁰.

4. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναφορᾶς στὶς λαϊκὲς αὐτὲς ἀντιλήψεις τῶν Ἑβραίων, θὰ πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὁ Παράδεισος τοποθετεῖται ἀπὸ αὐτὲς εἴτε στὸν τρίτο «οὐρανό»¹¹ εἴτε στὸν ἕβδομο «οὐρανό»¹².

5. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἶδη τῶν «οὐρανῶν», μία γενικὴ ἀλλὰ σαφῆς καὶ θεμελιώδης διάκρισις εἰσάγεται ἐνδεικτικὰ ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Φαλμωδὸ: «Ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ Κυρίῳ, τὴν δὲ γῆν ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων»¹³.

Ἐπεράνω τοῦ φυσικοῦ οὐρανοῦ εὐρίσκεται ὁ «οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ», ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν «διαμονή» τοῦ Κυρίου καὶ ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἔτσι συγκαταβατικῶς, διότι βεβαίως ἡ «διαμονή» τοῦ Θεοῦ δὲν ὀρίζεται «τοπικῶς»: ὁ «οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ», αὐτὸ τὸ «κατοικητήριον» τοῦ Θεοῦ εἶναι, κατὰ τὸν Ἱερὸν Αὐγουστῖνο, «ἀθεώρητον καὶ ἀόρατον καὶ ὑπὲρ λόγον καὶ ὑπὲρ νόησιν»: εἶναι «οὐρανός», ὁ ὁποῖος κρύπτει «τὸ ὑπερ-ἄρχιον καὶ ὑπὲρ νόησιν καὶ ὑπὲρ λόγον καὶ ὑπερ-οὔσιον φῶς» καὶ «ὑπερ-θαυμαστῶς ὑπὲρ πάντα οὐρανὸν ἐξήρηται»¹⁴.

6. Αὐτοὶ οἱ χαρακτηρισμοί, μὲ τὴν ἐπιτακτικὴ πρόθεσι «ὑπέρ», ἀποβλέπουν σαφῶς στὸ νὰ ὑπερτονίσουν τὴν ἀπόλυτη ὑπερβατικότητα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ὑπερ-ουράνια «διαμονή» τοῦ Κυρίου καὶ ἡ ἐπίγεια διαμονὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐκφράζουν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ ἄκτιστον, ἀπρόσιτον καὶ βασιλικὸν τῆς θείας φύσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ κτιστόν, προσιτὸν καὶ δουλικὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς φύσεως.

7. Ἡ ὑπερβατικότης αὐτῆ τοῦ Κυρίου μας ὑποδηλώνεται, ὅταν χαρακτηρίζουμε Αὐτὸν ὡς «Ἵψιστον»¹⁵ καὶ πιστεύουμε, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι «ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν»¹⁶, δηλαδὴ ποῦ κατοικεῖ στὰ ὕψη τῶν «οὐρανῶν».

Αὐτὸς ὁ «ἐν ὑψηλοῖς» τόπος εὐρίσκεται «ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν»¹⁷, ὀρίζεται τρόπον τινὰ ἐπάνω ἀπὸ ὅλους «τοὺς οὐρανοὺς»¹⁸ καὶ ἐκεῖ ὁ Μέγας Ἀρχιερέας καὶ Σωτήρας μας Χριστὸς «ἀνέβη» μετὰ τὴν Ἀνάληψί Του, «ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα»¹⁹.

8. Δηλαδή, ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ





Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός, δὲν εἰσηλθε ἀπλῶς σὲ ἕναν ἀπὸ τοὺς «οὐρανοὺς», ἀλλὰ τοὺς διήλθε («διελήλυθε») ὅλους, ὑψώθηκε ἐπάνω ἀπὸ ὅλους, «ἀνέβη ὑπεράνω πάντων, μεθ' ὃ οὐκ ἔστιν ἕτερόν τι»²⁰ καὶ ἐκάθισε στὸν θρόνο τοῦ Πατρὸς ἐν σαρκὶ πλέον, γιὰ νὰ γεμίση («πληρώση») μὲ τὴν παρουσία Του καὶ τὶς θεανθρώπινες δωρεές Του τὰ πάντα.

9. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴν, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἰδιαζόντως καλούμενος «οὐρανός», στὸν ὁποῖο ὑπάρχει καὶ κατοικεῖ μόνον ὁ Θεός, καὶ ὁ ὁποῖος «οὐρανὸς οὐκ ἔστι τοπικός, ἀλλ' ἡ προηγουμένη τοῦ Θεοῦ ὑπεροχὴ καὶ κατάστασις»²¹, μᾶς τὴν ἀπεκάλυψε ὁ σαρκωθεὶς Θεὸς Λόγος: «οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ»²².

10. Ὁ «ὑπερ-απρόσιτος» καὶ «ὑπερ-ακοινώνητος» αὐτὸς «οὐρανός» εἶναι λοιπὸν ἀποκλειστικὸ «κατοικητήριον» τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, τοῦ σαρκωθέντος Λόγου καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ Ὅποιο ἐστάλη «ἀπ' οὐρανοῦ» κατὰ τὴν Ἁγίαν Πεντηκοστήν: «ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ»²³.

Ὁ «οὐρανός» αὐτὸς κρύπτει τὸ «ὑπεράρχιον καὶ ὑπὲρ νόησιν καὶ ὑπὲρ λόγον καὶ ὑπερούσιον φῶς», καθ' ὅσον «μηδεὶς οἶδε τὸν Πατέρα εἰ μὴ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτῶν· καὶ οὐδεὶς ἔγνω τὸν Υἱόν, εἰ μὴ ὁ Πατὴρ καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτῶν· καθάπερ οὖν οὐδεὶς ἔγνω τὸ Πνεῦμα, εἰ μὴ ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱός, ὧν τὸ Πνεῦμά ἐστιν»²⁴.

11. Θὰ πρέπει ὁμως νὰ διευκρινισθῇ, ὅτι ἐνῶ ὁ «οὐρανός», ὡς ἐνδιαίτημα τοῦ Κυρίου μας, τονίζει μὲ ἔμφασι τὴν ὑπερβατικότητα τῆς θείας φύσεως, ταυτόχρονα ἐκφράζει καὶ τὴν πανταχοῦ παρουσία τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐγγύτητα τῆς παρουσίας Του διὰ μέσου τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν Του.

Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν αἴσθησι ὅτι ὁ οὐρανὸς τοὺς περιβάλλει

πανταχόθεν, εύρίσκονται έντὸς αὐτοῦ, εἶναι πλησίον τους, παρέχει σὲ αὐτοὺς τὶς δωρεές του.

12. Πράγματι, αὐτὴ ἡ αἰσθησίς μας γιὰ τὸν αἰσθητὸ οὐρανὸ, ὅτι δηλαδὴ τρόπον τινὰ μᾶς «ἀγαπᾷ» καὶ μᾶς «ἐναγκαλίζεται», ἀντικατοπτρίζεται στὸν Κύριό μας.

Δηλαδή, ὁ οὐρανὸς ἀποτελεῖ μίαν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, έντὸς τοῦ Ὁποίου ὑπάρχουμε, χωρὶς βεβαίως νὰ κοινωνοῦμε Αὐτοῦ κατὰ τὴν φύσιν, ἀλλὰ ὁμως κοινωνοῦμε μαζί Του κατὰ χάριν, μετέχοντες στὶς δωρεές Του, τὶς ἄκτιστες ἐνέργειές Του: «ζητεῖν τὸν Κύριον, εἴ ἄρα γε ψηλαφήσειαν Αὐτὸν καὶ εὖροειν, καὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα· ἐν Αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν»²⁵.

13. Ἔτσι λοιπόν, ὁ αἰσθητὸς οὐρανός, ἀλλὰ καὶ γενικώτερα ἡ έννοια τοῦ «οὐρανοῦ», στὸν ὁποῖο «εύρίσκεται» ὁ Θεός, μᾶς ὑπενθυμίζει ἢ αἰσθητοποιεῖ τὴν σχέσι μας μὲ τὸν Κύριο, τὴν σχέσι ἀκτίστου καὶ κτιστοῦ: ἀπρόσιτος καὶ προσσιτός, ἀμέθεκτος καὶ μεθεκτός, ἀπόστασις καὶ ἐγγύτης.

14. Ἡ διάκρισις αὐτὴ ἀποτελεῖ καὶ ἀπάντησι στὸ ἐρμηνευτικὸ δίλημμα ποὺ γεννᾶται, ὅταν κάποια χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς ἀλληλο-συγκρουόμενα, ὅπως λ.χ. τὰ ἐξῆς:

Ἀπόστασις: «Ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ Κυρίῳ, τὴν δὲ γῆν ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων»²⁶.

Ἐγγύτης: «Θεὸς ἐγγίζων ἐγὼ εἰμι, λέγει Κύριος, καὶ οὐχὶ Θεὸς πόρρωθεν», «οὐχὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πληρῶ; λέγει Κύριος»²⁷.

(Συνεχίζεται)

1. Βλ. ἐνδεικτικά: Γενέσ. α' 1 καὶ 9, β' 1 καὶ 4· Δευτερ. α' 10, ι' 22· Α' Βασιλ. ιζ' 46· Ψαλμ. η' 4· Ματθ. κδ' 35· Λουκ. ιζ' 24.

2. Βλ. ἐνδεικτικά: Γενέσ. α' 26, 28 καὶ 30, κζ' 28· Ψαλμ. η' 9.

3. Βλ. ἐνδεικτικά: Γενέσ. α' 8, 14, 15 καὶ 20· β' 19 καὶ 20· Ψαλμ. ιη' 1, λβ' 6· Δανιήλ γ' - Ὕμνος 40· Ματθ. Ϛ' 29, η' 20.

4. Ἀποκαλ. β' 7.

5. Ἡσ. ξς' 1 καὶ Ϛ' 1.

6. Β' Κορινθ. ιβ' 2· Ἑβρ. δ' 14.

7. Διαθήκη Λευϊ.

8. Ἀποκάλυψις Βαροῦχ (ἑλλην.).
9. Κείμενα ραββινικά, Ἐνώχ (σλαβον.).
10. Ἐνώχ (αἰθιοπ.), Δ΄ Ἔσδρας, Ἀποκάλυψις Βαροῦχ (συριακ.).
11. Ἐνώχ (σλαβον.), Ἀποκάλυψις Μωϋσέως.
12. Παράδοσις ραββινική.
13. Ψαλμ. ριγ΄ 24.
14. **Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, *Σχόλια στὸ Ψαλμ. ριγ΄ 24.*
15. Βλ. ἐνδεικτικά: Γενέσ. ιδ΄ 18, 19, 20 καὶ 22.
16. Ψαλμ. ριβ΄ 5.
17. Ἐφεσ. δ΄ 10.
18. Ἐβρ. δ΄ 14.
19. Ἐφεσ. δ΄ 10.
20. **Ἱ. Χρυσοστόμου**, PG τ. 62, στλ. 82/Στὸ Ἐφεσ. δ΄ 10, Ὀμιλία ΙΑ΄, § β΄.
21. **Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, *Σχόλια στὸ Ψαλμ. ριγ΄ 24.*
22. Ἰωάν. γ΄ 13.
23. Α΄ Πέτρ. α΄ 12.
24. **Ἱ. Αὐγουστίνου**, παρὰ Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτη, *Σχόλια στὸ Ψαλμ. ριγ΄ 24.*
25. Πράξ. ιζ΄ 27-28.
26. Ψαλμ. ριγ΄ 24.
27. Ἱερεμ. κγ΄ 23-24.